

**РЕЗУЛТАТИ АНАЛИЗЕ ИЗВЕШТАЈА О ДОДЕЉЕНИМ УГОВОРИМА
О ЈАВНИМ НАБАВКАМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА
ПЕРИОД 1. ЈАНУАР – 31. ДЕЦЕМБАР 2003. ГОДИНЕ**

Управа за јавне набавке је, на основу члана 127. став 6. Закона о јавним набавкама («Службени гласник Републике Србије», бр. 39/2002) припремила збирни извештај Влади Републике Србије о додељеним уговорима о јавним набавкама у Републици Србији, у периоду 1. јануар – 31. децембар 2003. године.

Управи за јавне набавке су, до 30. априла 2003. године, достављени извештаји за 231.661 јавну набавку. Број достављених извештаја већи је од прошлогодишњег (71.292) три пута што се може објаснити тиме што је посматрани период двоструко дужи (извештај покрива целу 2003. годину, док је претходни извештај покривао друго полугодиште 2002. године када је Закон почео да се примењује) и друго што су наручиоци били знатно савеснији у испуњавању своје обавезе да Управи достављају извештаје о реализованим јавним набавкама.

Укупна вредност евидентиране 231.661 јавне набавке велике* и мале вредности у периоду 1. јануар - 31. децембар 2003. године износила је 98.777.652.000 динара.

У вредности закључених уговора, 88% чине уговори велике вредности који се додељују по стриктно дефинисаној процедури прописаној Законом, док су набавке мале вредности (испод 600.000 динара на годишњем нивоу) које се спроводе по поједностављеној процедури дефинисаној интерним актима, учествовале са 12% (Табела 1, Графикон 1).

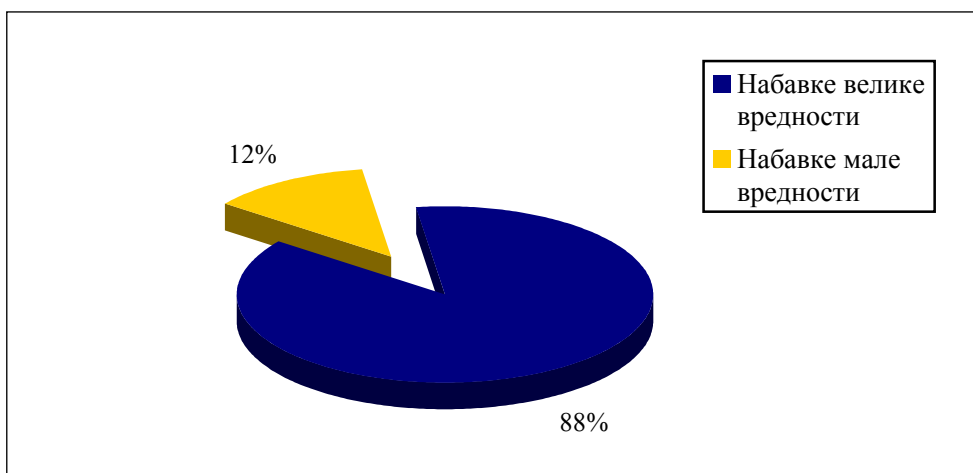
Табела 1

Вредност додељених јавних набавки велике и мале вредности	
Врста јавне набавке	Вредност јавних набавки (у хиљадама динара)
набавке велике вредности	86.480.871
набавке мале вредности	12.296.781
Укупно	98.777.652

* Термином «јавне набавке велике вредности» означене су све јавне набавке чија вредност, на годишњем нивоу, прелази 600.000 динара.

Графикон 1

Структура јавних набавки

Поређење са 2002. годином када су велике набавке учествовале са 83% указује на раст учешћа набавки које се додељују по стриктно дефинисаној процедури прописаној Законом (Табела 2).

Табела 2

Упоредни преглед структуре јавних набавки у 2002. и 2003. години (у %)		
Врста јавне набавке	2002. година	2003. година
набавке велике вредности	83	88
набавке мале вредности	17	12

Произлази да је горња граница за набавке мале вредности била доста добро дефинисана, с обзиром да се тек 1/8 вредности додељивала по интерно дефинисаним процедурама. Ако се има у виду да су у Србији наручиоци своје интерне правилнике о додели уговора мале вредности правили углавном по узору на интерни правилник који је за своје потребе сачинила Управа за јавне набавке, може се констатовати да је у Србији, захваљујући томе, остварен висок степен стандардизације и типизације процедура јавних набавки мале вредности међу наручиоцима, као и да је обезбеђено уграђивање основних начела јавних набавки у интерна акта наручилаца.

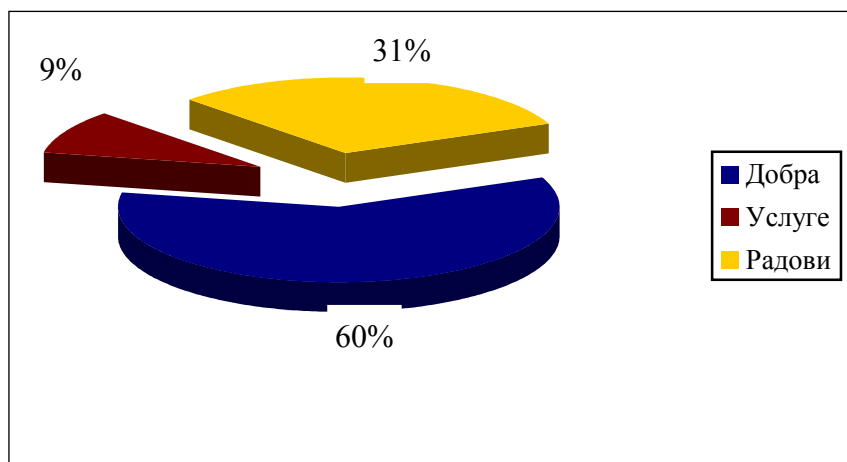
Посматрано по предмету набавке, у структури укупне вредности набавки у 2003. години, доминирају добра са 60%, следе радови са 31% и услуге са 9% (Табела 3, Графикон 2)

Табела 3

Јавне набавке по врсти предмета	
Врста предмета	Вредност набавки (у хиљадама динара)
добра	58.717.785
услуге	9.241.642
радови	30.818.225

Графикон 2

Структура јавних набавки по предмету набавке

У поређењу са претходном годином, структура набавки по предмету је промењена тако што је учешће услуга повећано у мери у којој се удео радова смањило, док су добра задржала доминантну позицију на практично истом нивоу (Табела 4).

Табела 4

Упоредни преглед структуре јавних набавки по врсти предмета у 2002. и 2003. години (у %)		
Врста предмета	2002. година	2003. година
добра	59	60
услуге	5	9
радови	36	31

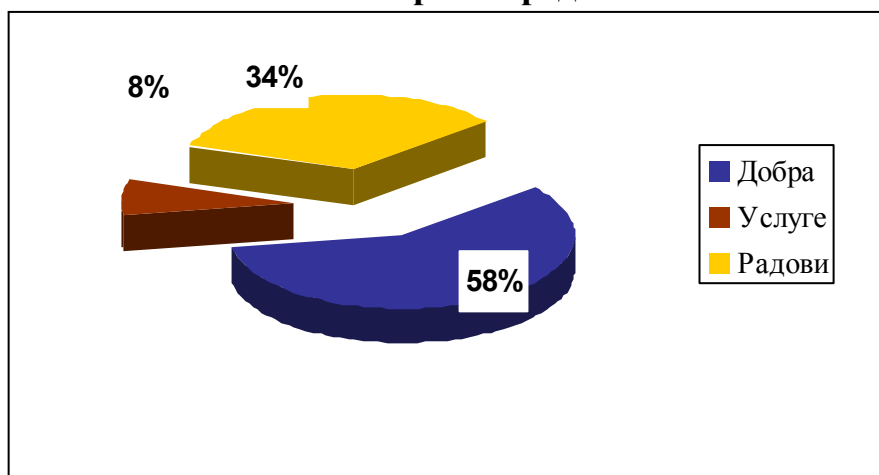
Структуре набавки велике и мале вредности међусобно су различите. У структури набавки велике вредности, у 2003. години, предњачила су добра која су учествовала са 58%, за њима су следили радови са 34%, док су набавке услуга учествовале са 8% (Табела 5, Графикон 3).

Табела 5

Јавне набавке велике вредности по врсти предмета	
Врста предмета	Вредност набавки велике вредности (у хиљадама динара)
добра	50.488.970
услуге	6.694.280
радови	29.297.621

Графикон 3

Структура јавних набавки велике вредности по врсти предмета

Када се ова структура упореди са оном из претходног периода, запажа се да је дошло до смањења удела радова са 41 на 34%, док је истовремено повећано учешће услуга са 3 на 8% и добара са 56 на 58%.

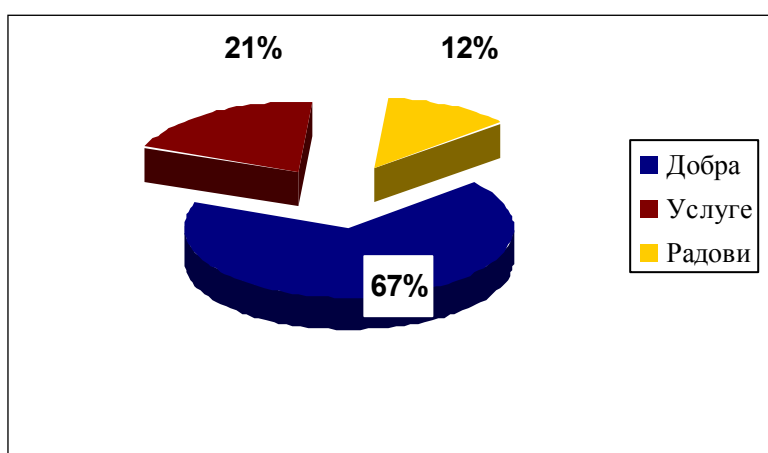
Код набавки мале вредности такође доминирају добра са 67%, а за њима следе услуге са 21% и радови са 12% (Табела 6, Графикон 4).

Табела 6

Јавне набавке мале вредности по врсти предмета	
Врста предмета	Вредност набавки мале вредности (у хиљадама динара)
добра	8.228.815
услуге	2.547.362
радови	1.520.604

Графикон 4

Структура јавних набавки мале вредности по врсти предмета

У поређењу са претходном годином, удео добара је значајније смањен са 76 на 67%, док су удели услуга и радова сразмерно повећани са 17 на 21%, односно са 7 на 12%.

Највећа просечна вредност уговора велике вредности регистрована је код радова 6,6 милиона динара, следе добра са 3,5 милиона динара, док код услуга просечна вредност уговора велике вредности износи 2 милиона динара (Табела 7).

Табела 7

Просечна вредност јавне набавке велике вредности по врсти предмета			
Врста предмета	Број набавки	Вредност набавки (у хиљадама динара)	Просечна вредност (у хиљадама динара)
добра	14.565	50.488.970	3.466
услуге	3.348	6.694.280	2.000
радови	4.468	29.297.621	6.557
Укупно	22.381	86.480.871	3.864

Код набавки мале вредности, највећа просечна вредност уговора регистрована је такође код радова – 132 хиљаде динара, затим добара - 63 хиљаде динара и коначно услуга - 37 хиљада динара (Табела 8).

Табела 8

Просечна вредност јавне набавке мале вредности по врсти предмета			
Врста предмета	Број набавки	Вредност набавки (у хиљадама динара)	Просечна вредност (у хиљадама динара)
добра	128.617	8.228.815	63
услуге	69.108	2.547.362	37
радови	11.555	1.520.604	132
Укупно	209.280	12.296.781	58

Јавне набавке добара, услуга и радова реализоване су претежно кроз отворени поступак коме је својствен највиши степен конкуренције и транспарентности у поређењу са осталим поступцима (Табела 9, Графикон 5).

Табела 9

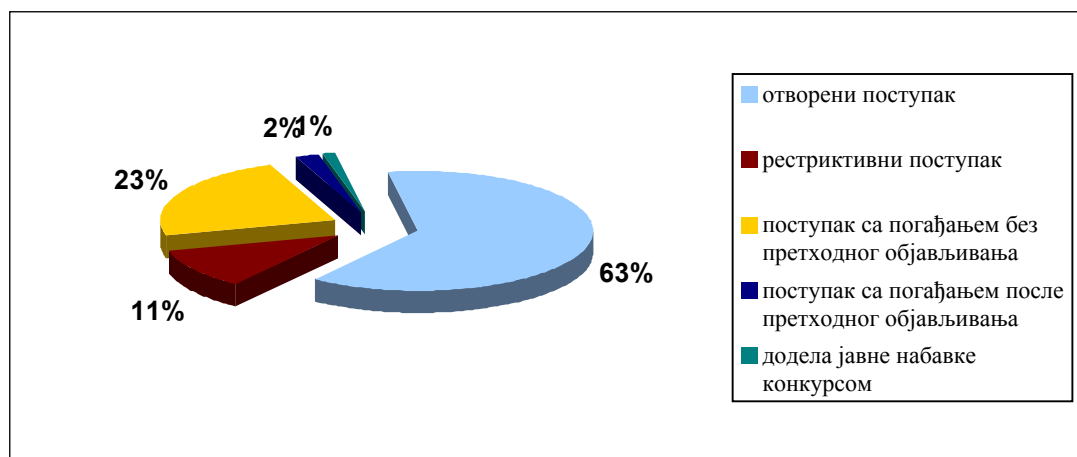
Јавне набавке велике вредности по врсти поступка				
Врста поступка	Број набавки	Процењена вредност *	Уговорена вредност*	Уговорена вредност* са ПП**
отворени поступак	12.951	55.183.071	52.041.549	57.706.217
рестриктивни поступак	4.522	12.029.461	10.656.141	11.265.510
поступак са погађањем без претходног објављивања	3.091	26.043.946	20.800.306	21.282.319
поступак са погађањем после претходног објављивања	1.570	2.310.789	2.192.168	2.347.537
додела јавне набавке путем конкурса	247	1.255.544	790.707	880.983
Укупно	22.381	96.822.811	86.480.871	93.482.566

* вредности су изражене у хиљадама динара

** порез на промет

Графикон 5

Структура набавки велике вредности по врсти поступка

Управа за јавне набавке стриктно је водила рачуна о томе да позитивна мишљења за покретање рестриктивног поступка и поступка са погађањем даје само у оним случајевима када су испуњени услови прописани Законом. Стога је

релативни значај отвореног поступка битно порастао у односу на претходну годину (са 45 на 63%), док се удео поступака у којима постоје извесна ограничења слободном деловању конкуренција сразмерно смањено (Табела 10).

Табела 10

Упоредни преглед набавки велике вредности по врсти поступка у 2002. и 2003. години (у %)		
Врста поступка	2002. година	2003. година
отворени поступак	45	63
рестриктивни поступак	25	11
поступак са погађањем	30	25

Као резултат доминације отвореног поступка код кога конкуренција највише долази до изражаја, остварене су значајне уштеде. Уштеда остварена код набавки велике вредности обухваћених извештајем, израчуната као разлика између процењене и уговорене вредности, износи 10.341.940.000 динара, односно **11,96%** (Табела 11). На тај начин је проценат уштеда у 2003. години у односу на 2002. годину повећан за 30%, тј. са 9 на 12%.

Табела 11

Остварена уштеда код набавки велике вредности	
Број набавки	22.381
Процењена вредност (у хиљадама динара)	96.822.811
Уговорена вредност (у хиљадама динара)	86.480.871
Уштеда (у хиљадама динара)	10.341.940
Уштеда (у %)	11,96

Посматрано по категоријама наручилаца (Табела 12), највећу процентуалну уштеду остварила је градска и општинска управа (27%). Следе јавна предузећа (15%), јавне установе (10%) и државни органи (3%).

Међу поменутиим категоријама, највећи релативни значај имају јавна предузећа која су учествовала у вредности јавних набавки са 59%. Како су 2002. године најмање уштеде остварене управо код ове категорије наручилаца (5%), Управа за јавне набавке означила је јавна предузећа као приоритетну категорију којој треба посветити посебну пажњу у раду у 2003. години, што је допринело да се проценат уштеда код ове, у вредносном смислу, најзначајније категорије утростручи - са 5% у 2002. години на 15% у 2003. години (Табела 13).

Табела 12

Остварене уштеде по категоријама наручилаца					
Категорија наручилаца	Број набавки	Процењена вредност	Уговорена вредност	Уговорена вредност са ПП	Уштеда (у %)
државни органи*	1.358	23.268.283	22.510.338	757.945	3
јавна предузећа**	12.589	58.312.448	50.644.260	7.668.188	15
јавне установе***	7.410	11.001.456	9.992.706	1.008.750	10
градска и општинска управа****	1.024	4.240.624	3.333.567	907.057	27

* државни органи: органи државне управе и правосуђе

** јавна предузећа: државна јавна предузећа и јавна предузећа локалне самоуправе

*** јавне установе: здравство, култура и просвета

**** градска и општинска управа: органи и организације градске и општинске управе

Табела 13

Упоредни преглед уштеда по категоријама наручилаца у 2002. и 2003. години (у %)		
Категорија наручилаца	2002. година	2003. година
државни органи	15	3
јавна предузећа	5	15
јавне установе	23	10
градска и општинска управа*	/	27

* Градска и општинска управа је, по чл.148. Закона о јавним набавкама, почела да примењује Закон од 1. јануара 2003. године.

Доминација отвореног поступка резултирала је повећањем просечног броја понуђача по тендеру са 7,5 у 2002. години на 8,5 у 2003. години (Табела 14), док су, пре доношења Закона, у просеку три фирме учествовале по тендеру. То показује да је, са развојем новог система јавних набавки у Србији, све већи број фирми заинтересован и има реалну шансу да добије посао, да конкуренција јача и да се, захваљујући већем броју учесника на тендеру, смањују могућности за манипулације. Највећи просечан број учесника по тендеру био је у здравству (11) и јавним предузећима (10), док је најслабија конкуренција била на тендерима из области културе (2) и на нивоу локалне самоуправе (5).

Табела 14

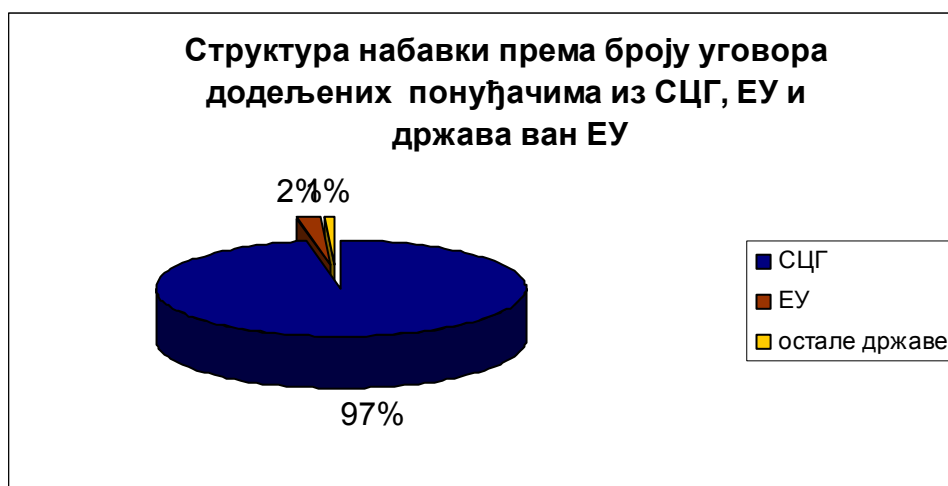
Просечан број понуда по тендеру по категоријама наручилаца			
Категорија	Број тендера	Број понуда	Просечан број понуда
органи државне управе	1.269	10.866	8,56
правосуђе	89	604	6,79
здравство	5.431	58.688	10,81
култура	195	386	1,98
просвета	1.784	11.184	6,27
државна јавна предизећа	8.159	80.061	9,81
јавна предузећа-локална самоуправа	4.430	22.712	5,13
градска и општинска управа	1.024	5.673	5,54
Укупно за период	22.381	190.174	8,50

Од укупног броја евидентираних уговора о јавним набавкама, са домаћим понуђачима је закључено 97% уговора, 2% уговора је закључено са понуђачима из земаља чланица Европске уније, а 1% са понуђачима из држава ван ЕУ, што значи да је структура из 2002. године остала непромењена (Табела 15, Графикон 6, Табела 16).

Табела 15

Јавне набавке велике вредности додељене понуђачима из СЦГ, ЕУ из држава ван ЕУ		
Држава понуђача	Број додељених уговора	Уговорена вредност (у хиљадама динара)
СЦГ	21.845	72.394.959
ЕУ	353	11.593.854
остале државе	183	2.492.058

Графикон 6

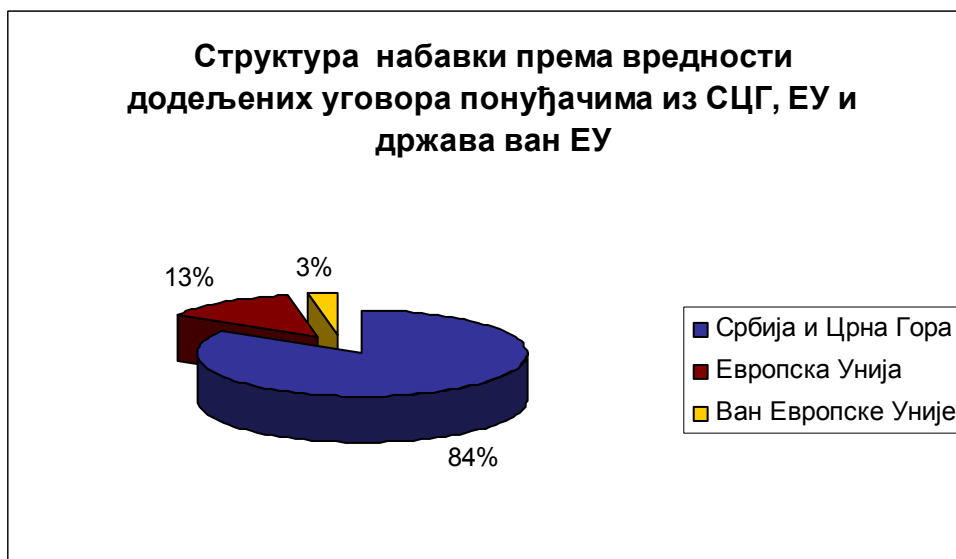
Табела 16

Упоредни преглед набавки према броју уговора додељених понуђачима из СЦГ, ЕУ и држава ван ЕУ (у %)		
Држава понуђача	2002. година	2003. година
СЦГ	97	97
ЕУ	2	2
остале државе	1	1

Посматрано по вредности уговора домаћим понуђачима је додељено 84% вредности набавки, понуђачима из Европске уније 13%, а понуђачима ван ЕУ

3% (Графикон 7). У односу на 2002. годину, удео домаћих понуђача се повећао за 5% тј. са 79 на 84% (Табела 17).

Графикон 7

Табела 17

Упоредни преглед набавки према вредности уговора додељених понуђачима из СЦГ, ЕУ и држава ван ЕУ (у %)		
Држава понуђача	2002. година	2003. година
СЦГ	79	84
ЕУ	19	13
остале државе	2	3

Тенденција раста учешћа домаћих понуђача у укупној вредности јавних набавки највероватније ће се наставити и у 2004. години, имајући у виду да су Изменама и допунама Закона о јавним набавкама уведени преференцијали у висини од 20% за робу домаћег порекла.